

Butlletí Gerència Territorial

Es presenta a Lleida el nou protocol d'actuació davant de maltractaments a la infància i l'adolescència

El Departament de Salut i el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies han presentat a Lleida el nou **'Protocol d'actuació davant de maltractaments a la infància i l'adolescència en l'àmbit de la salut'**, que actualitza el que estava vigent des de 2008. El protocol vol promoure la prevenció, la detecció precoç, l'atenció integral i la rehabilitació d'infants i adolescents afectats, incidint sobre les situacions de risc, així com el bon tracte integral als infants i adolescents des de l'àmbit sanitari.

La benvinguda a l'acte va ser a càrrec de la diputada provincial de Lleida, Helena Martínez; el delegat del Govern a Lleida, Ramon Farré; la gerent de les regions sanitàries Lleida i Alt Pirineu i Aran, Divina Farreny, i el director dels serveis territorials del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, Vidal Vidal.

La ponència principal, "Aspectes ètics en la prevenció i actuació davant dels maltractaments infantils en la infància i l'adolescència", va anar a càrrec de Montse Esquerda, pediatra del CSMIJ Sant Joan de Déu Terres de Lleida i directora general de l'Institut Borja de Bioètica. Seguidament, va tenir lloc una taula de debat on es van exposar les principals novetats del protocol, la seva aplicació en el territori i la seva visió de futur. El gerent de l'Institut Català de la Salut a Lleida, Ramon Sentís, i la subdirectora regional de Salut Pública de Lleida i Alt Pirineu i Aran, Mercè Bieto, han estat els encarregats de cloure l'acte.

Protocol d'actuació davant de maltractament a la infància i l'adolescència en l'àmbit de la salut

El nou protocol presentat avui a Lleida s'adreça als professionals sanitaris d'atenció primària i comunitària, inclosos els de salut mental, de l'atenció a les drogodependències i de l'altra atenció especialitzada ambulatoria, i en especial aquells que tractin infants, adolescents i dones en estat de gestació, així com als professionals sanitaris dels hospitals i dels serveis d'urgències.

El document defineix indicadors de sospita per avaluar si s'està davant d'un cas de maltractament, tot reduint el marge d'interpretació subjectiva, i estableix quines actuacions (proves, exploracions físiques, entrevistes), circuits i tractaments s'han de seguir en funció de la gravetat dels fets. També incorpora especificitats per a l'abordatge del maltractament prenatal i del maltractament dels infants en els primers mesos i anys de vida, així com estratègies per evitar la victimització secundària dels infants i adolescents afectats, mitjançant una actuació mínima, ràpida i especialitzada, que no prolongui el seu patiment de manera innecessària.

Butlletí Gerència Territorial

Aquesta guia preveu, a més, la promoció d'equips funcionals d'experts en el territori que actuïn de referents per a la formació i la detecció dels casos més greus, la formació dels professionals sanitaris, i el desenvolupament d'un apartat a la història clínica informatitzada d'atenció primària que permeti el registre i la connexió amb el Registre Unificat de Maltractaments Infantils (RUMI), per millorar l'efectivitat de les actuacions.

En l'elaboració del protocol hi han col·laborat més d'una seixantena de professionals de diferents disciplines i nivells assistencials de Catalunya, a més de professionals de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. Per la seva banda, el Departament de Salut i el Servei Català de la Salut (CatSalut) han reordenat el model d'atenció tenint en compte les necessitats i expectatives actuals, amb una visió integral que potencia el nivell d'atenció primària comunitària –inclosa l'atenció a la salut mental- i els serveis d'urgència dels hospitals de referència.

El protocol contempla la necessitat de crear equips d'experts. En aquest sentit, a la Regió Sanitària de Lleida, l'Equip Funcional d'Experts en abusos sexuals i maltractament greu estarà ubicat a l'Hospital Universitari Arnau de Vilanova de Lleida i estarà format per professionals de diferents disciplines: pediatria, treball social, psicologia, psiquiatria, amb suport d'infermeria pediàtrica i un administratiu. Aquest Equip s'encarregarà de fer el diagnòstic sanitari i el tractament inicial i d'assessorar els professionals de primària i dels hospitals comarcals. Aquest Equip, que començarà a ser operatiu el 2020, s'integrarà a la Unitat d'atenció integrada que desplegarà més endavant la DGAIA al nostre territori.

El protocol contempla la formació i sensibilització dels professionals sanitaris. D'una banda, els integrants de l'Equip Funcional d'Experts, que rebran una formació específica i a fons, i de l'altra la resta de professionals sanitaris, amb especial èmfasi en els d'atenció primària, per tal que coneguin el protocol, les mesures preventives a aplicar, els criteris de detecció dels possibles casos de maltractament i abusos sexuals a la infància, com actuar davant d'aquestes situacions, quins circuits s'han establert i com es treballa la recuperació de l'afectat.

A nivell de Catalunya, s'està desenvolupant un apartat a l'eCAP (la història clínica informatitzada d'atenció primària) que permetrà als professionals d'atenció primària introduir dades d'infants atesos amb indicadors de risc de maltractament. Aquestes dades es connectaran amb el Registre Unificat de Maltractaments Infantils de Salut (RUMI salut), que des del 2009 permet recollir informació de casos atesos als hospitals de Catalunya amb servei de pediatria, ginecologia i obstetrícia.

Així mateix, per facilitar que els professionals recullin la informació de forma més estructurada s'han dissenyat tres models de documents: la fitxa de notificació de situació de risc o desamparament infantil dels serveis de salut, l'informe d'atenció sanitària, i el comunicat judicial; tots tres models s'incorporaran als sistemes dels diferents dispositius sanitaris, que es nodriran progressivament de les dades de les pròpies històries clíniques de cada nivell assistencial.